

Oktasaščoahkkima njuolggadusat –ráhkkaneapmi ja čađaheapmi

SISDOALLU

Kapihtal 1 Oktasaščoahkkin vuoigatvuodalaččaide gain lea luossareive

- § 1 Ulbmil
- § 2 Mandáhta
- § 3 Čoahkkinriekti, válddálaš
- § 4 Giella

Kapihtal 2 Dábálaš ja erenoamáš oktasáščoahkkimat doaibmaáigodagas

- § 5 Dábálaš oktasáščoahkkin – välljet ođđa DG áirasiid boahpte áigodahkii
- § 6 Dábálaš oktasáščoahkkin – bivdoguovlojuohkin ja bivdoriekti čáliheapmi bivdoguovlluide
- § 7 Erenoamáščoahkkin – lasihanválga
- § 8 Erenoamáščoahkkin dárbbu mielde

Kapihtal 3 Válgalávdegoddi

- § 9 Válljet miellahtuid, várrelahtuid, jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji
- § 10 Mandáhta, mearrádusevttohus, álmumuheapmi
- § 11 Vuosttaš čoahkkin, vuolggahit bargguid
- § 12 Evttohasaid geaid sáhhtá välljet

Kapihtal 4 Oktasaščoahkkimat - ráhkkaneapmi

- § 13 Sisagohččun, áššelistu, áššeráhkkaneapmi
- § 14 Almmuheapmi
- § 15 Áššiid lokten, áigemearri
- § 16 Loahpalaš áššelistu, almmuheapmi, áigemearri

Kapihtal 5 Oktasaščoahkkimat - čađaheapmi

- § 17 Registreret luossareiveaiggádiid ja fápmudusaid
- § 18 Čállindoaimma, dulkon, beavdegirjji
- § 19 Čoahkkima rahpan, čoahkkinjođiheapmi, lohkkat, beavdegirjji duođaštit
- § 20 Áššemeannudeapmi – evttohusat, mearkkašumit, beavdegirjái lasáhusat
- § 21 Válgalávdegottevttohus – eará evttohusat
- § 22 Oktasaščoahkkima vuodđoáššit

Kapihtal 6 Eará mearrádusat

- § 23 Jienasteamit – áššit, ovttá olu jienat
- § 25 Jienasteamit – válggat, ovttá olu jienat
- § 26 Njuolggadusaid rievdadit

Mearkkašumit ovttaskas mearrádusaide

2. kapihttalii: §§ 5, 6, 7 ja 8 ektui: Ggl. Resolušuvnna 4.2.2011, mearkkašumit Deanulága-ásahussii § 8, lea “ráđđeaddi” celkon erenoamáščoahkkimiid ektui mat lágiduvvot dárbbu mielde. Nu ii leat celkon oktasáščoahkkimiid birra main leat válggat. Doahpa “ráđđeaddi” lea vuhtii váldon dakko bokte “ovdal go DG mearrida bivdoguovllujuohkima” ja “digaštallan ja meannudeapmái ovdal go DG dahká mearrádusas áššis” sihke §§ 6 ja 8.

§ 19 ektui, 1. lađas: Deanulága-ásahusa mielde § 8, 1. lađas jođihuvvo oktasáščoahkkin jođiheaddji dahje nubbinjođiheaddji bokte, sorjavaš das ahte goappás fierbmebivdoriekti. Ii čuoččo ahte čoahkkin “galgá” jođihuvvot, mii mearkkaša ahte ii leat čielga gáibáduš. § 19,1. lađđasis sáhhtá sihke DG jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji välljejuvvo čoahkkinjođiheaddjin. Lea dárbbalaš ahte oktasáščoahkkinis lea buori álggaheapmi, mas välljejuvvo čoahkkinjođihangoddi masa oktasáščoahkkin luohhtá. Evttohusa maid välljet

veahkkečoahkkinjođiheaddji álkiidan dihtii čoahkkinjođiheaddji bargguid nu mo áššiid ovdanbuktin, válggaid čađahit jnv.

Kapihtal 1 Oktasaščoahkki vuoigatvuođalaččaide geain lea luossareive ¹

§ 1 Ulbmil

Oktasaščoahkkima ulbmil lea dáhkidit ahte vuoigatvuođalaččaide geain lea luossareive oasálastima ja mielmearrideapmi guliid ja guolásteami hálddašeamis , ja áimmahuššat luossareiveaiggádiid oktasaščoahkkima guolástusberoštumiid ja- vuoigatvuođaid Deanučázadagas.

§ 2 Mandáhta

Dábálaš ja erenoamáš oktasaščoahkkimat masa lea DG ovddasvástádus gohččut, ovddasta buot luossareiveaiggádat geain lea fierbmebivdoriekti Deanus ja Kárášjoga gielddain.

Luossareiveaiggádat válljejit juohke njealját jagi gielddaválgajagis DG-áirasiid dábálaš oktasaščoahkkimis. Bivdoguovlojuohkin ja bivdoriektečáliheapmi bivdoguovlluide digaštallot ja meannuduvvot dábálaš oktasaščoahkkimis. Deavddalahtut DG`ii válljejuvvojit erenoamáš oktasaščoahkkimis. Sáhtta gohččot erenoamáščoahkkimii digaštallat ja meannudit áigeguovdilis áššiid.

Luossareiveaiggádat sáhttet buktit cealkámušaidis buot oktasaščoahkkimiin áššiide mat gusket guliide,guolásteapmái, ja vuoigatvuođalaččaid oktasaščoahkkima guolástanberoštumiide ja -vuoigatvuođaide.

§ 3 Čoahkkinriekti, válddálaš

Luossareiveaiggádiin lea čoahkkinriekti mas lea cealkin,evttohan ja jienastanriekti, ja sáhttet searvat persovnnalaččat dahje válddálačča bokte guhte lea bearašlahttu dahje su dállodealus. Fápmudusa celko čálalaččat luossareiveaiggáda bokte gustovaš ovttá čoahkkimii. Válddálaš geas alces ii leat luossareive ii sahte válljejuvvojt ámmáhiidda.

§ 4 Giella

Sámegiella ja dárogiella leat dásseárvosaščoahkkima giella oktasaščoahkkimiin.

Kapihtal 2 Dábálaš ja erenoamáš oktasaščoahkkimat doaimmaáigodagas ²

§ 5 Dábálaš oktasaščoahkkin- válljet DG- áirasiid boahhte áigodahkii

Dábálaš oktasaščoahkkin válljen dihtii 5 dain 9 DG –áirasiin ođđa 4-jagi doaimmaáigodahkii, galgá lágiduvvot ovdal golggotmannu nohká gielddaválgajagis.

Oktasaščoahkkin vállje 5 áirasa geain persovnnalaščoahkkima sadjásaččat luossareiveaiggádiid gaskkas. Unnimusat 2 dain 5 áirasiin ja sadjásaččat galgaba ássat Deanu gielddas, ja vásttolaččat Kárášjoga gielddas. Oktasaščoahkkin vállje válgalávdegoddi ođđa doaimmaáigodahkii, vrd. § 9.

§ 6 Dábálaš oktasaščoahkkin – bivdoguovlojuohkin ja bivdoriekti čallin bivdoguovlluide

Dábálaš oktasaščoahkkin mas digaštallo ja meannuduvvo bivdoguovlojuohkkin ja bivdoriektečáliheapmi galgá lágiduvvot gasku doaimmaáigodaga. DG buktá ovdan várdosa bivdoguovlojuohkima ja luossareiveaiggádat dihto bivdoguovlluin, ja evttohuvvo rievdadusat bivdoguovlluin, ovdal go DG mearrida bivdoguovlojuohkima.

§ 7 Erenoamáš oktasaščoahkkin - lasihanválgá

---

¹ Jf. Tanaforskriften § 8

² Jf. kgl. res. av 4.2.2011, merknader til Tanaforskriften § 8

Erenoamáš oktasaščoahkkin galgá lágíduvvot jos DG mearrida ahte lasihanválggat galget ođđa áirasa dahje sadjásašáirasa välljet DG`ii luossareiveeaiggádiid gaskkas ja sin bokte. Válljejuvvon áirasat doibmet de doaimaáigodaga lohpi.

§ 8 Erenoamáš oktasaščoahkkin – dárbbu mielde

Erenoamáš oktasaščoahkkin lágíduvvo doaimaáigodagas jos DG oaidná dárbbu ovdanbuktit ovttá dahje eanet áigeovuodilis áššit. Áššit main lea mearkkašupmi guliide ja guolásteapmái, ja luossareiveeaiggádiid oktasaš guolástanberoštumiide ja –vuoigatvuođaide, digaštallan ja meannudan dihtii daid ovdal DG dahká mearrádusa áššis.

Seamma sivaidd geažil sáhtte maid berošteaddji-searvvit geat ovddastit stuora oassi luossareiveeaiggádiin, dahje ¼- oassi luossareiveeaiggádiin, čálalaččat gáibidit ahte gohččojuvvo erenoamáš oktasaščoahkkimii. Gáibádusa galget vuolláičállit searvvi stivralahtut dahje unnimusat ¼-oassi luossareiveeaiggádiin vuolláičállit.

Kapihtal 3 Válgalávdegoddi

§ 9 Válljet áirasiid ja sadjásaččaid, jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji

Oktasaščoahkkin mii vällje DG- áirasiid gielddaválgajagis, vällje 3 áirasa ja 2 sadjásačča luossareiveeaiggádiid gaskkas válgalávdegoddi. Galget välljet 1 áirasa vuolle-Deanus, 1 riikkarájagaskkas, ja 1 áirasa Kárášjogas, ja 2 sadjásačča goappátge gielddas, Deanus ja Kárášjogas.

Oktasaščoahkkin vällje jođiheaddji ja nubbinjođiheaddji. Doaimaáigodat lea 4 jagi. DG mearrida áirasiid bálká.

§ 10 Mandáhta, mearrádusevttohus, almmuheapmi

Válgalávdegoddi galgá ovddidit čálalaš evttohusa áirasiid ektui buot válggaide mat galget čađahuvvot dábálaš dahje erenoamáš oktasaščoahkkinis. Lávdegoddi evttohus galgá almmuhuvvot oktan oktasaščoahkkima loahpalaš áššelisttuin.

§ 11 Vuosttaš čoahkkin – vuolggahit bargguid

Jođiheaddji ovttasráđiid DG`ain gohččot vuosttaš čoahkkimii. DG fállá hálldahuslaš veahki válgalávdegotti bargui ja almmuha mañimuš áigemearri evttohit áirasiid. Luossareiveeaiggádat ja sin berošteaddjisearvvit sáhttet evttohit.

Lávdegoddebargu ođđa doaimaáigodahkii hábmet áirasevttohusaid vuolggahuvvo mañimusat geassemánu 1.b. gielddaválgajagis. Evttohanbargu lasihemiide vuolggahuvvo vajot go DG lea mearridan ahte lasihanválgá luossareiveeaiggádiid gaskkas ja sin bokte, galgá čađahuvvot,

§ 12 Evttohasaid geaid sáhtta välljet

Evttohasat galget leat luossareiveeaiggádat. Doaima áirasiid ja sadjásaččaid geat DG`s ovddastit luossareiveeaiggádiid sáhttet ođđasit välljet. Válgalávdegoddi berre, jos leaš vejolaš, buktit evttohasaid guktot sohkailein.

Kapihtal 4 Oktasaščoahkkimat – ráhkkaneapmi

§ 13 Sisagohččun, áššelistu, áššeráhkkaneapmi

Lea DG jođiheaddji ovddasvástáduš gohččut oktasaščoahkkimii ja doaimmahit áššelistu ja áššečielggadeapmi mas leat mearrádusevttohusat. Válggat leat sierra áššin áššelisttus jos galget čađahuvvot.

§ 14 Almmuheapmi

Sisagohččun mas lea gaskaboddosaš áššelistu galgá almmuhuvvot unnimusat 6 vahku ovdal čoahkkin galgá lágiduvvot. Lassin dieđuide čoahkkinbáikkis, goas ja áigemearri loktet áššiid, galgá almmuheamis maid bohtit ovdán ahte registreren luossareiveeaiggádiin geat leat bohtán álgá 1 diimmu ovdal go čoahkkin álgá..

Galgá maid dieđihuvvot gos ja goas loahpalaš áššelistu, áššečallosat ja válgalávdegotti evttohus lea fidnemis.

§ 15 Áššiid lokten – áigemearri

Luossareiveeaiggádat ja sin berošteaddjisearvvit sáhttet loktet áššiid buot oktasaščoahkkimiidda. Áššit galget dieđihuvvot DG`ii áššeráhkkanepmái manjimusat 4 vahku ovdal go čoahkkin lágiduvvo.

§ 16 Loahpalaš áššelistu – almmuheapmi, áigemearri

Loahpalaš áššelistu, áššečielggadeamit main mearrádusevttohus ja válgalávdegotti evttohus, galget almmuhuvvot unnimusat 14 beavvi ovdal oktasaščoahkkin lágiduvvo. Guhte dan bivdá, galgá oažžut áššečallosiid sáddejuvvon.

Kapihtal 5 Oktasaščoahkkimat - čađaheapmi

§ 17 Registreret luossareiveeaiggádiid ja fápmudusaid

DG goziha ahte luossareiveeaiggádat geat leat bohtán, ja sii guhte oasálastet fápmudusaid bokte, registrerejuvvo ja ožžot nummirgalbba man geavahit mearkan cealkin-, evttohus- ja jienastanrievttis čoahkkinis. Registreren álgá 1 diimmu ovdal čoahkkin álgá. Ođasmahttin ođđa registreremiin mat bohtet čoahkkinbotta, váldot dohkkeheapmái ovdal ođđa ášši meannudišgoahtit.

§ 18 Čállindoaimma, dulkon, beavdegirji

DG goziha čállindoaimma, dulkoma ja beavdegirječállima. Mearrádusevttohusat ja loahpalaš mearrádusat čállojuvvo beavdegirjái. Nu maiddá evttohusat mat bohtet čálalaččat čoahkkimis. Jienasteamit ja čálalaš beavdegirjelasáhusat, čállojuvvo beavdegirjái. Sin namaid guhte váldit sáni áššis čállojuvvo beavdegirjái dađistaga.

§ 19 Čoahkkima rahpan, čoahkkinjođiheapmi, lohkkit, beavdegirji duođaštit ³

DG jođiheaddji, dahje nubbinjođiheaddji jos jođiheaddji ii leat das, rahpá oktasaščoahkkimiid ja jođiha daid dassáži go čoahkkinjođiheaddji ja veahkkejođiheaddji leaba välljejuvvon.

Oktasaščoahkkin vällje 4 olbmo geain lea čoahkkinrieki lohkgoddin ja 2 olbmo duođaštit ja vuolláičállit beavdegirji go čoahkkin loahpahuvo.

§ 20 Áššemeannudeapmi – evttohusat, mearkkašumit, beavdegirjái lasáhusat

DG jođiheaddji, dahje nubbinjođiheaddji jos jođiheaddji ii leat das, ovdanbuktá ja čilge áššiid. Sáhttet maid dáhttu gean nu eará ovdanbuktit ášši. Áššiin galgá čálalaš áššečielggadeapmi ja evttohus.

Luossareiveeaiggádat ja sii geain lea fápmudusa, sáhtte buktit čálalaš evttohusaid áššiide maid meannudit. Buot evttohusat jienastuvvot.

Čálalaš mearkkašumit ja beavdegirjelasáhusaid sáhtta ovddidit áššiide. Mearkkašumit čállojuvvo beavdegirjái ja leat mildosat jienastankeahtta.

---

³ Jf. Tanaforskriften § 8, 1. ledd

§ 21 Válgalávdegottevttohus – eará evttohusat

Válgalávdegoddejođiheadji, dahje nubbinjođiheadji jos jođiheadji ii leat das, ovddida lávdegotti evttohusaid válggaide. Sis geain lea čoahkkinniekti sáhttet buktit eará evttohasaid.

§ 22 Oktasaščoahkkima vuodđoáššit

1. Oktasaščoahkkima rahpan
2. Registreret luossareiveeaiggádiid ja fápmudusaid, dohkkeheapmi
3. Válljet čoahkkinjodihangoddi
4. Čoahkkinalmmuheapmi- dohkkeheapmi
5. Sisagohččun- dohkkeheapmi
6. Áššelistu- dohkkeheapmi
7. Lohkangoddi -válggat
8. Beavdegirjji duodášteapmi - válggat
9. Áššit gieđahallamii
10. Diehtujuohkináššit
11. Válggat (jos galget válggat čoahkkimis)
Válgalávdegoddi evttohus ovddiduvvo

Kapihtal 6 Eará mearrádušat

§ 11 Jienastannjuolggadusat - áššit, ovtta olu jienat

Čoahkkinjodiheddji sáhtta evttohit iskkadanjienasteapmi ovdal go loahpalaš jienasteapmi čađahuvvo. Áššit mearriduvvot dakko bokte go čoahkkinjodiheddji bivdá juogo sin geat dorjot evttohusa, dahje vuosttildit, čájehit jienastanmearka. Lohkangoddi lohka jienaid. Čoahkkinjodiheddji sáhtta maid čađahit vuostejienasteapmi. Ii sahte čálalaččat jienastit áššiin.

Ášši mearriduvvo dábálaš eanetlogu bokte, mii lea eanet go 50 % celkon jienain. Vejolaš guorus jienat eai lohkojuvvo celkon jienaid sisa. Jos jienasteapmi čájeha ahte leat ovtta olu jienat mat dorjot ja vuosttildit ášši, de mearrida oktasaščoahkkinn galgá go jienastuvvot ođđasit

§ 12 Jienastannjuolggadusat – válggat, ovtta olu jienat

Olbmuid válljen sáhtta čađahuvvot go vállje láhttu ja sadjásašláhttu juohke ovttaskas ámmáhii. Son geas lea čoahkkinniekti sáhtta gáibidit čálalaš jienasteapmi

Jienasteapmi ordnejuvvo ovtta dáin čuovvovaš vugiid mielde:

- a) *Válggat lihpuid bokte, main eai leat vuolláičállagat*
Guhte jienasta, čallá lihppui namma dan evttohasas gean jienasta. Lohkangoddi lohka jienaid. Jos gii nu jienasta eambbosiid go mat leat válggaid alde, eai galgga dat ja namat mat leat loahpas jienastanlihppus lohkojuvvo. Guorus jienat lohkojuvvojit celkon jienaid mielde.
- b) *Válggat válgamearka bokte*
Čoahkkinjodiheddji bivdá sin geat jienastit evttohasa, čájehit jienastanmearka. Lohkangoddi lohka jienaid. Vejolaš guorus jienat eai lohko celkon jienaid mielde. Čoahkkinjodiheddji sáhtta maid čađahit vuostejienasteami.
- c) *Válggat giehtaspeažžuma bokte*
Jos ii boađe vuostevtttohus sáhtta válggaid duodáštít giehtaspeažžuma bokte.

Jienasteami a) ja b)-čuoggáid mielde:

Jos jienastuvvo 2 evttohasas, de lea válljejuvvon son guhte juksá dábálaš eanetlohku, mii lea eanet go 50 % celkon jienain. Jos ovtta olu jienat, de dahkko 2.gearde jienasteapmi. Jos ain leat ovtta olu jienat de mearriduvvo válga vuorbádeami bokte.

Jos jienastuvvo eambbo go 2 evttohasain, de lea válljejuvvon son guhte juksá dábálaš eanetlohku, mii lea eanet go 50 % celkon jienain. Jos ii oktage juvssa eanet go 50 % jienain, de jienastuvvo odđasit dan 2 áirasa gaskkas geat fidniiga eanemus jienaid. Lea válljejuvvon go juksá eanet go 50 % jienain.

§ 25 Njuolggadusaid rievdadit

Dát njuolggadusat mearriduvvot ja rievdaduvvot oktasaščoahkkimis mas lea arvat eanetlohku, mii mearkkaša eanetlohku mas leat unnimusat 2/3 jienain. Evttohus ja rievdadanevttohus čielggaduvvo DG bokte ja sáddejuvvu gulaskuddamii. DG meannuda ja buktá ovdan njuolggadusaid meannudeapmái ja dohkkeheapmái oktasaščoahkkimii.